

Zumaiako Indamendi elkartea urtero egiten duen "Zumaiari bira" ibilbidean oinarrituta dago. Oso ibilbide erosoa da, zementuzko eta asfaltozko bideetan zehar doa gehienbat eta ezin hobeto biltzen ditu kosaldearen eta barnealdearen alderdirik erakargarriena. Ibilbidean zehar bi aldiz gurutzatzen da Urola ibaia, eta zenbait landa-auzo zeharkatzen dira: Artadi, Oikia, Ibañarrieta eta Elorriaga. Mendi eta baserri ingurunea zeharkatzen ditu, eta guk erlojuaren orratzen norabidean egitea proposatzen dugu, ibilbideak dituen aldapak alderik errazenetik igoz. Ibilbide hau mendiko bizikletan ere egin daiteke. Dena den kasu hontan, eta eroosoago izan dadin, ibilbidea hemen proposatutakoaz bestelako, egin daiteke bi zati txikitain: erdibidean, hobe da Arroara joan eta geroxeago hortiz jarraitzea; eta ibilbidearen azken zatian, zuzenean Zumaiara doan pista asfaltatua jarrai diezaiotegu.

Gero eta jende gehiagok egiten duen txangoa da; izan ere, Euskal Herriko kostaldeko lekukirik zoragarri eta interesgarrienetako bat ezagutzeko aukera emango digu, orain berriki kostaldeko biotopo izendatu duten Deba-Zumaia natur ingurunean barneratzen baita. Ibilbide honi esker, ordu batuetan, gure planetaren historiako 50 milioi urte baino gehiago geruzaz geruza biltzen dituzten estratuen hurrenkeria etengabea ikusi ahal izango dugu. Debaren eta Zumaiaren arteko ibilaldia ibilbide bat baino gehiago ditu -haitzetatik egiteko aukera ere badago-, eta, horietatik, hau da guk proposatzen duguna: GR 121 edo Gipuzkoako Bira ibilbideari jarraitza. Beraz, ibilaldi honetan GRaren marka zuri-gorriek jarraitu besterik ez dago. Ibilbidea edozein noranzkotan egin daiteke, baina guk Debara Euskotrenet joan eta Zumaiara oinez itzultzea proposatzen dizugu. Era guztietako paisaiak ikus ditzakegung bilbide honetan, kostaren gaineko hainbat talaiarekin egingo dugu topo, lehendabizikoa Santa Katalinako ermita. Ibilbidearen erdi aldera, merezi du GR une batez utzi eta Mendaratagaina eta Sakonetako itsaslabar handi-handia ikustea. Itsasbeheren, leku horretan bertan, marearteko zabalgune ikusgarria ere zeharka dezakegu: itsaslabar eder-ederrak daude, flysch-a agerian dutela. Gaur egun sinestezina iruditzen bazagu ere, 1970eko hamarkadan, ingurune horretan zentral nuklear bat egiteko asmoa zegoen. Kostalde honen guztienan inguruan hainbat istorio daude, estraperloari buruzkoak, olagarroaren arrantzari buruzkoak eta beste zenbait konturi buruzkoak. Ez dugu ahaztu behar, geoparkee ibilbide gidatu hau eta askoz gehiago eskeintzen dituela, horteko sekretu zisko ezagutzea (www.geoparkoa.com)

S popular que nos permitirá descubrir una de las zonas más bellas de la Costa Vasca, y que se adentra en el recientemente declarado Geoparque Zumaia-Deba-Zumaia. La ruta nos posibilita recorrer en unas pocas horas una sucesión de estratos que, capa a capa, suman más de 50 millones de años de historia. La travesía entre Deba y Zumaia puede hacerse por diferentes rutas, siendo una de ellas la que marca el trazado del GR 121, que es el itinerario que aquí sugerimos seguir. Por ello, tan solo hay que elegir entre las rojiblancas del GR para completar la excursión. El recorrido se realiza en un sentido o en el otro, aunque aquí proponemos hacer primero el trayecto ida y regresar caminando hasta Zumaia. Desde la primera ermita de San Pedro, en la primera travesía nos deleita con las vistas desde numerosas atalayas y con una gran variedad de paisajes. En la zona intermedia del trayecto se nos presenta la posibilidad de dejar momentáneamente el GR y acercarse al borde de los acantilados de Mendataagaina y Sakoneta. También, en marea baja, en la playa de Mendataagaina, se puede recorrer un tramo espectacular de rasa mareal, donde aflora la roca caliza en bellos acantilados. Aunque hoy día parezca increíble, en la antigüedad se proyectó la construcción de una central nuclear. Toda la historia de la costa vasca tiene sus raíces en historias diversas sobre el contrabando, la pesca del pulpo, la caza de ballenas, la construcción de barcos... No hay que olvidar también que el geoparque ofrece esta y otras muchas rutas para descubrir sus secretos (www.geoparkea.com).

Kostaldeko bi herri hauek ibilbide atsegin eta eroso bat eginez lot ditzakegu, bi herri horietatik barrena kostalde partetik doan GR-121 bidezidorri esker. Euskotren konpainiak nahiz autobus konpainiak eskaintzen duten zerbitzuarekin osatzen badugu, denbora laburrean itzul gaitezke gure abialekura. Ibilbide honetan Gipuzkoako kultur paisaiarik berezienetako bat izango dugu lagun, hots, txakolinetarako mahastiek eskaintzen digutena, sarritan itsas bazterrean ere topatuko ditugunak eta inguru honi ospe handia eman diotenak.

Zumaiako Narrondo ibaieren gaineko oinezkoen zubitibide abiatu ondoren, itsasadarra inguratu beharko dugu Zuloaga museoaren aldamenean, eta bertan ekingo diagu Askuza aldera eramango gaituun aldapari. Ibilbidea ongi markatua dago, eta beraz, GR bideetako marka bereziei erreparatu besterik ez dugu izango. Ibilbidea, gainaldera iritsi ondoren, kostaldeko erlaitzean barrena doa; erliebe hori nagusituko zaigu Bidasoaren bokaletik hasi eta Gipuzkoako kostalde osoan. Poliki-poliki gora eginez, berehala ikusiko dugu Getariako erliebea beheko partean, baita San Anton mendi nabarmena ere. Garatemendi tontorrean, gure ibilbideko punturik garaienean, III. Gerra Karlistako (1871-1876) gotorleku baten hondakinak ikus ditzakegu; karlisten gudarosteek eraiki zuten Getaria bombardatzeko, hura liberalen esku baitzegoen. Artelatz-basotxoak eta zuhaitz bakanak, Mediterraneo aldeko Europaren oso ugariak izan arren, oso bitxiak dira gure latitude hauetan. Antzinako klima-baldintzak egungoak bezalakoak izan ez zirela frogatzen duten lekuoak dira. Ibilbidearen azken partean galtzada-harrizko tarte batzuk izango ditugu, eta Zarautzera eramango gaituen azken jaitsiera baino lehen, Santa Barbara ermitaren ondotik igaroko gara; toki horretan, une batez bidetik urreantz merezhi du, Zarauzko badiaren eta kostaldearen ikuspegia paregabekien gozatzeko.

Las dos localidades costeras pueden ser enlazadas en un agradable y cómodo recorrido gracias al trazado del sendero GR-121 que discurre por ellas en su travesía litoral. Combinándonos con el servicio de euskotren o autobús podremos también regresar a nuestro lugar de partida en poco tiempo. En este recorrido nos acompañará uno de los paisajes culturales más llamativos de Gipuzkoa, como son los viñedos de txakoli, situados en ocasiones incluso junto al mar, y que han dado gran renombre a la zona.

Desde el puente peatonal sobre el río Narrondo en Zumaia hay que bordear la ría hasta las proximidades del museo Zuloaga, punto en el que se inicia el ascenso en dirección a Askizu. El itinerario se encuentra balizado por lo que tan solo deberemos fijarnos en las marcas propias del GR. El camino, una vez ganada altura, discurre por el cordal costero, relieve que desde el Bidasoa domina la costa de Gipuzkoa. Asciende pausadamente y pronto observaremos el relieve de Getaria abajo con su característico monte San Antón. En la cima de Garategaña (Garatemendi), punto álgido de la ruta, se conservan las ruinas de un fuerte de la III Guerra Carlista (1871-1876), y que fue construido por las tropas carlistas con el propósito de bombardear Getaria, integrada en el bando liberal. Los bosquetes de alcornoques e individuos sueltos, propios de la Europa Mediterránea, son una especie muy rara en esta latitud. Su presencia es un testimonio de un pasado con condiciones climáticas muy distintas a las actuales. En el último tramo del recorrido hallaremos tramos de calzada, y antes de la bajada final a Zarautz el camino discurre junto a la ermita de Santa Bárbara, punto al que merece la pena desviarse para contemplar las insuperables vistas de la ensenada de Zarautz y la costa.

